

(i) Printed Pages : 8

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	1	3	9
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	2
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 2nd Semester
1059

PSYCHOLOGY (In all Mediums)
Paper—General Psychology—II

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :— Attempt **five** questions in all, selecting **one** question from each unit. Question No. **I** is compulsory. All questions carry **14** marks each.

I. Attempt any seven from the following :

- (1) Disposition
- (2) Big 5
- (3) Oedipus complex
- (4) Fluid intelligence
- (5) Sublimation
- (6) Thematic Apperception Test (TAT)
- (7) Unconditional positive regard
- (8) Positive correlation

(9) Maturity

(10) g factor

(11) Non-verbal tests

(12) Identity crisis.

2×7=14

UNIT-I

II. Describe in detail Freud's stages of psychosexual development.

14

III. What are the various ways of measuring personality ?

14

UNIT-II

IV. You conduct a study to determine the impact that varying the amount of noise in an office has on worker productivity. You obtain the following productivity scores :

Condition 1	Condition 2	Condition 3
Low Noise	Medium Noise	Loud Noise
15	13	12
19	11	9
13	14	7
13	10	8

(a) Assuming that productivity scores are normally distributed ratio scores, compute the summaries of this experiment.

(b) Draw the appropriate graph for these data.

14

- V. In the following data, the X scores reflect participants' rankings in first year of college and the Y scores reflect their rankings in third year of college. To what extent do these data form a linear relationship?

Participant	X	Y
1	2	3
2	9	7
3	1	2
4	5	9
5	3	1
6	7	8
7	4	4
8	6	5
9	8	6

14

UNIT-III

- VI. What is cognitive development? Discuss Piaget's theory of cognitive development with special emphasis on sensorimotor stage. 14
- VII. Is nature more important in determining development or nurture? Discuss using relevant examples. 14

UNIT-IV

- VIII. Elaborate Thurstone's theory of intelligence. How is Thurstone's theory different from Spearman's? 14
- IX. Define intelligence. Explain Guilford's theory of intelligence in detail. 14

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पाँच प्रश्न करें। प्रश्न संख्या I अनिवार्य है। प्रत्येक प्रश्न के 14 अंक हैं।

I. निम्नलिखित में से कोई सात प्रश्न करें :-

- (1) विन्यास (Disposition)
- (2) बड़ा 5
- (3) ओडिपस काम्प्लेक्स
- (4) अस्थिर बुद्धि
- (5) सबलीमेशन (Sublimation)
- (6) थीमैटिक एपरसैप्शन टेस्ट
- (7) बिना शर्त सकारात्मक निरीक्षण
- (8) सकारात्मक सहसंबंध
- (9) परिपक्वता
- (10) जी (g) कारक
- (11) गैर-मौखिक परीक्षण
- (12) पहचान का संकट।

2×7=14

यूनिट-I

II. फ्रायड के साइकोसैक्सुअल (Psychosexual) विकास के चरणों का विस्तार से वर्णन करें। 14

III. व्यक्तित्व को मापने के विभिन्न तरीके क्या हैं ? 14

यूनिट-II

- IV. आप एक अध्ययन, यह निर्धारित करने के लिए करते हैं कि शोर की मात्रा का घटना-बढ़ना किसी ऑफिस में कार्यकर्ता की उत्पादकता को प्रभावित करता है। आपको निम्नलिखित उत्पादकता स्कोर प्राप्त होते हैं :

स्थिति 1 कम शोर	स्थिति 2 मध्यम शोर	स्थिति 3 अधिक शोर
15	13	12
19	11	9
13	14	7
13	10	8

- (क) यह मानकर कि उत्पादकता स्कोर सामान्य रूप से विपरित अनुपात स्कोर हैं, इस प्रयोग के सारांश की गणना करें।
- (ख) इन आंकड़ों के लिए उपयुक्त ग्राफ बनाएं। 14
- V. निम्नलिखित डाटा में, X स्कोर कॉलेज के पहले वर्ष में प्रतिभागियों की रैंकिंग को दर्शाता है और Y स्कोर कॉलेज के तीसरे वर्ष में उनकी रैंकिंग को दर्शाता है। ये डाटा किस हद तक एक रैखिक संबंध बनाते हैं ?

भागीदार	X	Y
1	2	3
2	9	7
3	1	2
4	5	9
5	3	1
6	7	8
7	4	4
8	6	5
9	8	6

14

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਸੰਜ਼ਾਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਕੀ ਹੈ ? ਸੰਵੇਦਕ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸ਼ਰੇਣੀ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗ ਦੇਣੇ ਦੇ
ਸਾਥ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਸੰਜ਼ਾਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿਖੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14
- VII. ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿਕਾਸ ਜਾਂ ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ?
ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਥਰਸਟਨ ਦੇ ਬੁੱਢੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਦੀ ਕਰੋ। ਥਰਸਟਨ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਪੀਯਰਮੈਨ
ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਲਗ ਕਿਸੇ ਹੈ ? 14
- IX. ਬੁੱਢੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਗਿਲਫੋਰਡ ਦੇ ਬੁੱਢੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਰਤ ਦੇ ਵੀਅਵਾ
ਕਰੋ। 14

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

I. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :

- (1) ਵਿਨਿਯਾਸ (Disposition)
- (2) ਵੱਡਾ 5
- (3) ਓਡੀਪਸ ਕੰਪਲੈਕਸ
- (4) ਅਸਥਿਰ ਬੁੱਧੀ
- (5) ਸਬਲੀਮੇਸ਼ਨ (Sublimation)
- (6) ਥੀਮੈਟਿਕ ਐਪਰਸੈਪਸ਼ਨ ਟੈਸਟ (ਟੀ. ਏ. ਟੀ.)
- (7) ਬੇ-ਸ਼ਰਤ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਿਰੀਖਣ

(8) ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਹਿਸੰਬੰਧ

(9) ਪਰਿਪੱਕਤਾ

(10) ਜੀ ਫੈਕਟਰ

(11) ਗ਼ੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਟੈਸਟ

(12) ਪਛਾਣ ਸੰਕਟ।

2×7=14

ਯੂਨਿਟ-I

II. ਫਰਾਇਡ ਸਾਈਕੋਸੈਕਸੁਅਲ (Psychosexual) ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 14

III. ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕੇ ਕੀ ਹਨ ? 14

ਯੂਨਿਟ-II

IV. ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸ਼ੋਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਘਟਨਾ-ਵੱਧਨਾ ਕਿਸੇ ਆਫਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਸਕੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ :

ਸਥਿਤੀ 1 ਘੱਟ ਸ਼ੋਰ	ਸਥਿਤੀ 2 ਮਾਧਿਅਮ ਸ਼ੋਰ	ਸਥਿਤੀ 3 ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ੋਰ
15	13	12
19	11	9
13	14	7
13	10	8

(ੳ) ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਸਕੋਰ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਤਰਿਤ ਅਨੁਪਾਤ ਸਕੋਰ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੇ ਸਾਰਾਂਸ਼ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ।

(ਅ) ਇਹਨਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਗ੍ਰਾਫ ਬਣਾਉ।

14

- V. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਡੇਟਾ ਵਿੱਚ, X ਸਕੋਰ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਭਾਗੀਆਂ ਦੀ ਰੈਂਕਿੰਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ Y ਸਕੋਰ ਕਾਲਜ ਦੇ ਤੀਜੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੈਂਕਿੰਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤਕ ਇੱਕ ਰੇਖਾਬੱਧ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ?

ਭਾਗੀਦਾਰ	X	Y
1	2	3
2	9	7
3	1	2
4	5	9
5	3	1
6	7	8
7	4	4
8	6	5
9	8	6

14

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. ਸੰਗਿਆਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਕੀ ਹੈ ? ਸੰਵੇਦਕ ਪ੍ਰੇਰਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਖਾਸ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਯਾਜ਼ੇ ਦੇ ਸੰਗਿਆਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14
- VII. ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿਕਾਸ ਜਾਂ ਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ? ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਥਰਸਟਨ ਦੇ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰੋ। ਥਰਸਟਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਪੀਅਰਮੈਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ? 14
- IX. ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ। ਗਿਲਫੋਰਡ ਦੇ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ। 14